

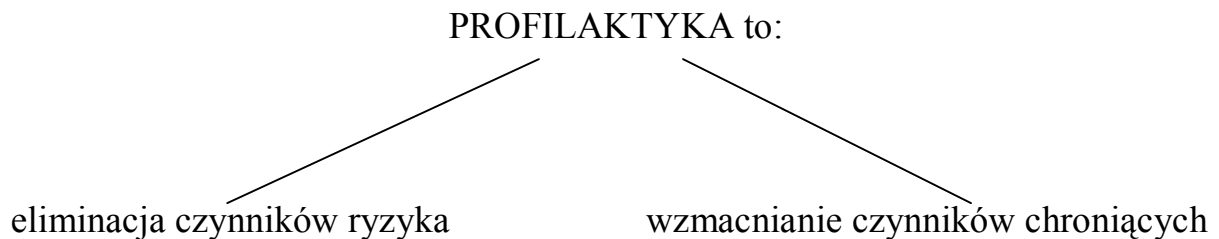
PROGRAM PROFILAKTYKI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4
W KONINIE
na lata 2006 - 2009

znowelizowany na Radzie
Pedagogicznej dnia 14.03.2006 r.

*„Szkoły, te domy rozumu,
dlatego budują, aby tam
było miejsce uczenia
i ćwiczenia w rzeczach
ku roztropności”*

A. Frycz Modrzewski

Profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc i towarzyszenia uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz w nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Najpoważniejsze zachowania ryzykowne to: palenie tytoniu, używanie alkoholu, używanie innych środków psychoaktywnych (narkotyków, środków wziewnych, leków) oraz zachowania agresywne i przestępcze.

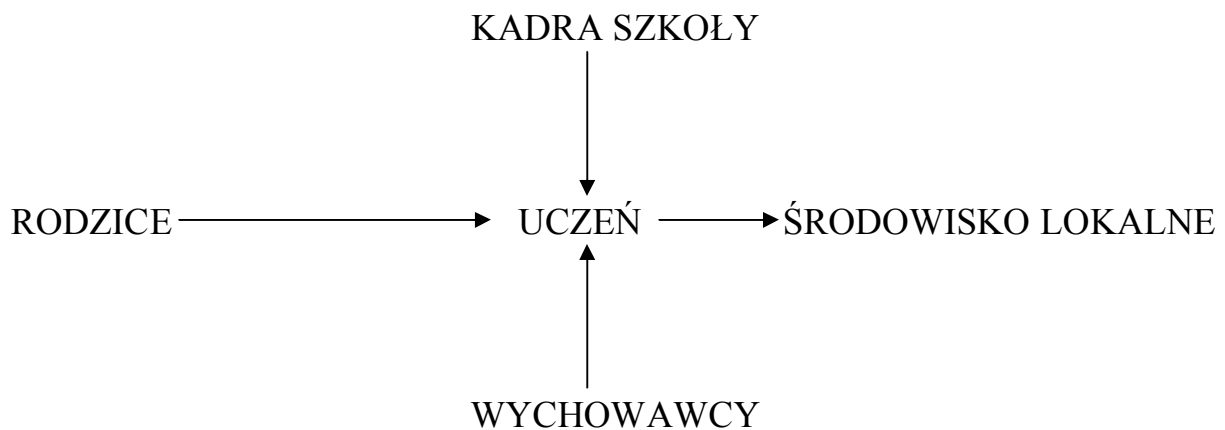
Najważniejsze czynniki chroniące to: silna więź emocjonalna z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną, poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, przynależność do pozytywnej grupy.

Eliminowanie czynników ryzyka jest skuteczne jedynie wtedy, jeśli wprowadzi się działanie wzmacniające czynniki chroniące. Nie możemy pominąć współpracy z rodzicami. Pomoc rodzicom w budowaniu silnej więzi emocjonalnej z dziećmi pozwoli uchronić je przed szukaniem oparcia w grupie rówieśniczej preferującej sposób życia zagrażający zdrowiu i dobrym relacjom z ludźmi. Jednocześnie wprowadzenie do nauczania metod aktywizujących uczniów, zainteresowanie ich różnymi dziedzinami wiedzy oraz wspólnie odkrywanie tajemnic świata i nauki pozwoli każdemu znaleźć swoje miejsce w otaczającej rzeczywistości i poczuć się wartościowym człowiekiem.

Jednym z czynników chroniących jest przynależność do pozytywnej grupy. Wychowawca powinien zadbać, aby taką grupę stanowiła klasa szkolna, wprowadzając zadania z zakresu integracji, budowaniu pozytywnych relacji

i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Nieodzownym jest wprowadzenie programów lub elementów programów profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, alkoholizmowi i innym zachowaniom ryzykownym.

Podjęmowane działania mają na celu rozwój ucznia. To on zajmuje centralne miejsce w naszym programie profilaktycznym. Wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły jesteśmy współodpowiedzialni za dojrzewanie młodego człowieka do odpowiedzialnego życia, zgodnego z przyjętymi w społeczeństwie zasadami, normami, wartościami.

Szkoła jest kolejną instytucją kształtującą i wychowującą z jaką spotyka się dziecko w naszym społeczeństwie. Wprowadza wychowanków w świat wartości doniosłych dla społeczeństwa, naucza wiedzy i metod służących rozwojowi.

W dobie dzisiejszej edukacji działania szkoły poszerzają się. Uczeń jest traktowany podmiotowo i wszystkie działania muszą być ukierunkowane na ucznia.

Szkoła sama w sobie nie jest zdolna samodzielnie oddziaływać na dziecko, aby rozwijało się wielostronnie. Jej wpływ jest skutecznie modyfikowany przez cały zbiór pozaszkolnych organizacji, instytucji i zbiorowości. Dlatego musimy angażować w swoje zamierzenia działania osoby najbliższe dziecku tj. rodziców

ale także ogólnie pojęte środowisko lokalne i każdego nauczyciela z osobna oraz podzielić swoje zadania na:

- 1) Zadania ukierunkowane na ucznia:
  - a) spontaniczny udział w życiu szkoły,
  - b) ukierunkowanie działań na cele szkoły,
  - c) motywowanie do wytrwałych działań z zastosowaniem coraz bardziej skutecznych metod.
- 2) Zadania realizowane przez rodziców:
  - a) szeroko pojęta współpraca rodziców ze szkołą,
  - b) udział w realizacji programu,
  - c) pedagogizacja,
  - d) podejmowanie wspólnych celów i zadań.
- 3) Zadania realizowane przez środowisko lokalne:
  - a) diagnozowanie potrzeb,
  - b) pomoc w oddziaływaniach profilaktycznych i wychowawczych.
- 4) Zadania realizowane przez kadre i wychowawców:
  - a) podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników,
  - b) dbanie o prawidłowy obieg informacji,
  - c) planowanie i sprawna organizacja,
  - d) czuwanie nad spójnością oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych wszystkich pracowników,
  - e) tworzenie klasowych programów profilaktycznych uwzględniających zadania wynikające z programów: profilaktycznego i wychowawczego.

Podejmowane przez nas działania profilaktyczne mają ukształtować ucznia, który:

- *jest asertywny wobec używania tytoniu, alkoholu, narkotyków i innych używek mających ujemny wpływ na rozwój i kształtowanie dziecka,*
- *potrafi rozwiązywać konflikty z rówieśnikami bez użycia przemocy,*

- *staje w obronie dzieci prześladowanych przez rówieśników, potrafi przeciwdziałać złu i pomaga rozwiązywać problemy klasowe,*
- *jest pewny siebie, nie wstydzi się zwrócić o pomoc dla siebie i innych,*
- *integruje się z rówieśnikami, jest uczynny i pomocny,*
- *odnajdzie swoje miejsce w grupie,*
- *ma poczucie wartości wobec siebie i innych,*
- *jest wrażliwy na przejawy zła i stara się temu przeciwdziałać.*

I. Zadania szkoły wobec ucznia:

1. Wzmacnianie więzi emocjonalnej w rodzinie.
2. Budowanie poczucia wartości.
3. Wzmacnianie mocnych stron osobistego rozwoju.
4. Kształcenie umiejętności komunikacyjnych.
5. Wspieranie w sytuacjach trudnych.
6. Wypracowanie efektywnych sposobów radzenia sobie ze stresem.
7. Dbanie o swoje zdrowie oraz nabywanie umiejętności przeciwdziałania zagrożeniom.

II. Zadania realizowane przez wychowawców klas:

1. Integracja zespołu klasowego.
2. Dbłość o poczucie bezpieczeństwa dzieci.
3. Nabywanie umiejętności w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych.
4. Współpraca z rodzicami.
5. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z agresją własną i cudzą.
6. Przeciwdziałanie nałogom.
7. Wyrabianie nawyków zdrowego stylu życia.

III. Zadania ukierunkowane na rodziców:

1. Pedagogizacja rodziców.
2. Współpraca rodziców ze szkołą.
3. Poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne dla rodziców.

PROGRAM PROFILAKTYCZNY SZKOŁY – PRZYKŁADOWE FORMY REALIZACJI

I. Zadania szkoły realizowane w stosunku do uczniów:

1. Wzmacnianie więzi emocjonalnej w rodzinie:

- pogadanki i prelekcje dla rodziców n/t jak radzić sobie z trudnościami wychowawczymi oraz n/t psychospołecznych skutków konfliktów w rodzinie,
- współpraca szkoły z ogniskiem wychowawczym „Małe Serca”,
- realizacja przez Świetlicę szkolną zadań opiekuńczo-wychowawczych wspierających rodzinę.

2. Budowanie poczucia wartości:

- udział uczniów w programach psychoedukacyjnych,
- rozbudowanie przez nauczycieli systemu wzmocnień pozytywnych wobec ucznia,
- propagowanie metod aktywizujących na zajęciach szkolnych i pozaszkolnych.

3. Wzmacnianie mocnych stron osobistego rozwoju:

- popieranie przez szkołę ruchu olimpiad przedmiotowych i konkursów (konkursy klasowe, szkolne i międzyszkolne),
- poprawa jakości nauczania poprzez stosowanie metod aktywizujących, interesujących rozwiązań (uczeń traktowany podmiotowo).

4. Kształcenie umiejętności komunikacyjnych:

- edukowanie nauczycieli, organizowanie programów dla całego środowiska szkoły,
- organizowanie zajęć kształtujących umiejętności komunikacyjne dla uczniów i rodziców,

- rozwijanie pozytywnego „drugiego życia” szkoły (przygotowywanie imprez).
5. Wspieranie w sytuacjach trudnych:
- diagnozowanie sytuacji dzieci w szkole (ankiety, wywiady),
  - współpraca z opieką społeczną (informacje, interwencje), akcje socjalne (odżywianie, wyprawki),
  - propagowanie w szkole demokratycznych stosunków (zapobieganie modom nowobogackim wśród dzieci).
6. Wypracowanie efektywnych sposobów radzenia sobie ze stresem:
- propagowanie przez szkołę zajęć psychoedukacyjnych organizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną oraz inne ośrodki wspierające dzieci i młodzież,
  - zapraszanie pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na spotkania z dziećmi, organizowanie warsztatów,
  - organizowanie przez pedagoga grup wsparcia,
  - wprowadzanie pozytywnych reguł w życie szkoły.
7. Dbanie o swoje zdrowie oraz nabywanie umiejętności przeciwdziałania zagrożeniom:
- organizowanie na terenie szkoły programu profilaktycznego – Program siedmiu kroków (udział w nim klas szóstych oraz rodziców i nauczycieli),
  - realizacja na terenie szkoły zadania „Szkoła bez nałogów” (organizowanie debat n/t nałogów, akcje plakatowe, dzień pod hasłem: „Nasza szkoła bez nałogów”, wykłady ze specjalistami od uzależnień,
  - otoczenie opieką profilaktyczną dzieci z rodzin alkoholowych,
  - realizacja profilaktyki przed wycieczkami szkolnymi, imprezami i wycieczkami (profilaktyka interwencyjna).

8. Wypracowanie skutecznego systemu interwencji wychowawczych* w przypadku uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- organizowanie spotkań zespołów statutowych uczących w danej klasie oraz wypracowanie metod i form pracy mających uchronić uczniów przed niedostosowaniem społecznym.

II. Zadania realizowane przez wychowawców:

1. Integracja zespołu klasowego:
  - analiza sytuacji w grupie poprzez gry i zabawy interakcyjne,
  - wyrabianie poczucia przynależności dla klasy poprzez imprezy klasowe, wycieczki,
  - praca w grupach.
2. Dbłość o poczucie bezpieczeństwa dzieci:
  - współpraca z Policją – spotkania w klasach z Dzielnicowymi,
  - ankiety n/t bezpieczeństwa,
  - konkursy plastyczne n/t bezpieczeństwa,
  - współpraca z pedagogiem szkolnym i pielęgniarką szkolną,
  - prowadzenie lekcji wychowawczych n/t bezpieczeństwa,
  - projekcja kasety „Bezpieczeństwo dziecka” w klasach I – III.
3. Nabywanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych:
  - współpraca z Policją, pedagogiem oraz instytucjami wspierającymi dzieci i rodziną,
  - zajęcia z wychowawcą z wykorzystaniem technik relaksacyjnych,
  - zajęcia z zaproszonymi przez wychowawcę specjalistami (pedagogami i psychologami).
4. Współpraca z rodzicami:
  - informowanie rodziców o sytuacji wychowawczej w klasie na zebraniach z rodzicami,

* nowelizacja programu z dnia 14.03.2006 r

- współpraca rodziców w organizacji i realizacji wycieczek klasowych,
  - udział rodziców w imprezach klasowych.
5. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z agresją własną i cudzą,
- realizacja Systemu zapobiegania agresji i przemocy w Szkole Podstawowej nr 4 (załącznik nr 1),
  - opracowanie Kodeksu postępowania ucznia,
  - współpraca wychowawców z pedagogiem, dyrekcją, Policją,
  - udział w spektaklach profilaktycznych.
6. Przeciwdziałanie nałogom:
- udział klas w programach profilaktycznych np. Program siedmiu kroków,
  - udział klas w realizacji zadania: „Szkoła bez nałogów”,
  - współpraca z pielęgniarką szkolną,
  - projekcja i omówienie kaset dla klas I – III „Tajemnica zaginionej skarbonki”, „Bezpieczeństwo dziecka”,
  - przeprowadzenie ankiet n/t uzależnień,
  - realizacja programu „Spójrz inaczej” przez osoby, które ukończyły szkolenia według tego programu.*
7. Wyrabianie nawyków zdrowego stylu życia:
- dbałość o zdrowie, higienę własną i otoczenia,
  - kultura ciała, zajęcia sportowe,
  - współpraca z pielęgniarką, stomatologiem,
  - konkursy plastyczne n/t zdrowego stylu życia,
  - udział klas w akcji „Sprzątanie Świata”.

* nowelizacja programu z dnia 14.03.2006 r.

KAŻDY WYCHOWAWCA ZOBOWIĄZANY JEST DO
UDOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU
PROFILAKTYCZNEGO W SWOJE KLASIE.

W ZAŁĄCZENIU: WZÓR KARTY REALIZACJI PROBLEMATYKI
PROFILAKTYCZNEJ.

III. Zadania ukierunkowane na rodziców:

1. Pedagogizacja rodziców:

- spotkania robocze – wywiadówki,
- spotkania towarzyskie – uroczystości, imprezy, spotkania okolicznościowe,
- konsultacje pedagogiczno – indywidualne spotkania z rodzicami,
- rozmowy telefoniczne – nagłe przypadki, nie przewidziane sytuacje wymagające konsultacji z rodzicami,
- spotkania z rodziną w ich domu i doraźna lub stała pomoc w wychowaniu dzieci.

2. Współpraca rodziców ze szkołą:

- udział rodziców w planowanych posiedzeniach Rady Rodziców,
- zapoznanie z potrzebami szkoły,
- zapoznanie z planem i kierunkami rozwoju szkoły,
- pomoc rodziców w organizacji imprez szkolnych i klasowych.

3. Poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne dla rodziców:

- spotkania rodziców z pedagogiem – rozmowy indywidualne,
- udział rodziców w zbiorowych spotkaniach z pedagogiem,
- udział rodziców w programach profilaktycznych organizowanych na terenie szkoły (Program siedmiu kroków),
- uczestnictwo rodziców w spotkaniach organizowanych z psychologiem, Dzielnicowym, lekarzem, pielęgniarką.

KRYTERIA EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH *

Wskaźnik	Kryteria efektywności	Sposób gromadzenia badań	Odpowiedzialni
1. Szkoła rozpoznaje środowisko i problemy uczniów.	1. Dzięki zajęciom integracyjnym w klasach, uczniowie potrafią lepiej współpracować w grupie.	obserwacja pracy dzieci w grupach przez nauczycieli, rozmowa	wychowawcy
2. Realizacja programów profilaktycznych, przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom.	2. Program siedmiu kroków wyposaża uczniów w podstawową wiedzę dotyczącą uzależnień.	ankieta	osoby prowadzące Program siedmiu kroków
3. Szkoła podejmuje działania informacyjne, edukacyjne, skierowane do rodziców.	3. Szkolenie i rozmowy z rodzicami pozwalają rodzicom lepiej zrozumieć potrzeby dzieci oraz zapobiegają niedostosowaniu społecznym.	ankieta wśród rodziców	wychowawcy, pedagog
4. Podejmowanie przez szkołę działań przeciwdziałaniu agresji.	4. Większość dzieci w szkole czuje się bezpiecznie.	ankieta	wychowawcy, pedagog
5. Szkoła rozpoznaje sytuacje materialną dzieci.	5. Większość dzieci z rodzin dysfunkcyjnych otoczona jest opieką na terenie szkoły.	wywiad	pedagog, wych. świetlicy, wychowawcy, kierownik ogniska TPD

* nowelizacja programu z dnia 14.03.2006 r.

KARTA DLA WYCHOWAWCY

REALIZACJA PROBLEMATYKI PROFILAKTYKI W KL. ....

ZADANIA	FORMA REALIZACJI	ODBIORCA	REALIZATOR	TERMIN